

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 16

СОФИЯ, 1-15 СЕПТЕМВРИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Църква и общество

Църквата и медиите – съработничество във вратата за полза на обществото

Колонка на редактора

Сами по себе си гелата не ни приобщават с Бога

стр. 4-5

История

150 години от трагичната зибел на Атанас Попкръстев

стр. 6

Неврокопска епархия след политическите промени през 1944 г.

стр. 1, 7

Достойни служители на БЩ

Честване 85-годишнината на ставр. ук. Кръстан Вукашинов

стр. 3, 5

ИСТОРИЯ

Неврокопска епархия след политическите промени през 1944 г.

Продължение от бр. 15

Държавната власт открито заплашва свещенослужителите и православието в Неврокопска епархия, че ще превърне храмовете в кинотеатри и ще прожектира филми. Две години по-рано, през 1944 г., в сградата на Неврокопска св. митрополия в гр. Неврокоп нахлува цяла рота въоръжени партизани, които изхвърлят цялата покъщнина и архивите на митрополията и „превърнаха митрополията в казарма“, добавя митрополит Борис.

За няколко месеца административната сграда на митрополията се превръща в място, където живеят войници, като на втория етаж някои дори живеели със семейства си. Местната власт дори настоява пред митрополит Борис да отстъпи сградата на митрополията, която да бъде превърната в детска градина. Отправени са десетки заплахи към него и свещенослужителите, както и към служителите при митрополията. Направен е опит за грабеж на митрополитския дом в гр. Св. Врач, днешен Сандански, както и на митрополитския дом в гр. Горна Джумая, днешен Благоевград.

След политическите промени изникват големи проблеми не само за чисто административната и богослужбена дейност на Неврокопска митрополия, но и за вероучителната и мисионерска дейност сред младежите и децата. Щом бива избран за митрополит на Неврокопска епархия, митрополит Борис веднага се заема с това да подсигури добрата подготовка на свещенослужителите и със създаването на прицърковни неделни училища и кръжоци.

На стр. 7

ХРОНИКА

От България

Благодарствен молебен по случай 134 години от Съединението на България

На 6 септември Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай отслужи благодарствен молебен в катедралния храм „Успение Богородично“ в Пловдив по случай 134-тата годишнина от Съединението на Княжество България и Източна Румелия и официалния празник на града.

Сархиерея съслужиша Негово Преосвещенство Знеполски епископ Арсений – викарий на митрополита, ставрофорен свещеноиконом Тодор Хаджиев – протосингел при Пловдивска митрополия, свещеноиконом Деян Стоянев, духовен надзорник

при митрополията, йеромонах Максим, свещеници от други пловдивски храмове и митрополитските протодиякон Илиян Александров и дякон Ангел Ангелов. Песнопенията изпълни митрополит-

ският хор „Св. ап. Ерм“ с диригент протопсалт Георги Радев.

На молебна присъстваха областният управител на Пловдив г-н Здравко Димитров, кметът на града г-н Иван Тотев,

председателят на Общинския съвет г-жа Савина Петкова, всички районни кметове на Пловдив, бригаден генерал Явор Матеев, командир на 68-ма бригада „Специални сили“ и началник на Пловдивския гарнизон, народни представители, общественици и множество миряни.

В края на молебна митрополит Николай се обръна към присъстващите с архипастирско слово. Той поздрави всички със светлия празник и ги благослови.

Духовното тържество завърши с многолетствие.

Пловдивска митрополия

Патриаршеска света Литургия и храмов празник за Рождество Богородично

На 8 септември Православната Църква чества Рождението на светата Божия Майка и Приснодева Мария от боголюбивите светии Йоаким и Анна. Празникът бе отбелязан тържествено в гр. София – с патриаршеска св. Литургия в храм „Рождество Богородично“, кв. „Лагера“.

Богослужението оглави Негово Светейшество Неофит, митрополит Софийски и патриарх Български, в съслужение с Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп, викарий на Со-

фийския митрополит, архимандрит Василий, протосингел на Софийска света митрополия, ставрофо-

рен иконом Нелуц Опря, представител на Румънската патриаршия в София, и столично свещенство.

С ангелогласни църковни песнопения храмовият хор „Одигитрия“, умело ръководен от д-р Росица Николова, допринесе за молитвено настроение на голямото множество християни, изпълнили храм „Рождество Богородично“ в празничния ден.

В края на богослужението патриарх Неофит отпрати своя благослов и с празнично слово поздрави духовниците, певците и събралото се молитвено множество за храмовия

На стр. 2

ХРОНИКА

От България

Патриаршеска света Литургия и храмов празник за Рождество Богородично

От стр. 1
празник: „Светъл и пре-прославен да бъде денят на Рождеството на Пресветата Божия Майка – светла и непомрачена да бъде и нашата радост в този благословен ден, ко-

гато се поставя началото на нашето спасение!“

От своя страна председателят на храм „Рождество Богородично“, свещеник Илиян Алексиев, изрази сърдечна благодарност от свое име и от

името на храмовото духовенство към първоиерарха на Българската православна църква за неговото посещение и съвместно богослужение, като благодари Богу и на Божията Майка за Небесната защита, довела до прумножаване на храмовото духовенство, на техните семейства и на цялата енория, пожелавайки им „на първо място душевно спасение, а след това и всяко друго преуспяване“.

На богослужението бе осветено и благоукрасено коливо за здраве и спасение, дар от г-жа Невена Моджахед, богослов и църковен сътрудник.

Пламен
МИХАЙЛОВ

Храмов празник на Патриаршеската катедрала

С особена тържественост бе отбелязан летният храмов празник на Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ – Пренасяне честните мощи на светеца.

По повод празника в храм-паметника бе отслужена архиерейска св. Литургия, възглавена от Негово Преосвещенство Мелнишки епископ Герасим,

гл. секретар на Св. Синод и председател на църковното настоятелство. Той бе в съслужение с Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, архим. Василий, протосингел на Софийския св. митрополит, архим. Васиан, представител на Руския патриарх у нас, архим. Пахомий, рек-

тор на Софийската духовна семинария, храмовото духовенство, столични свещеници и дякони.

По време на тайнството Евхаристия патриарх Неофит взе молитвено участие, а в края на богослужението благослови събралото се множество православни християни.

Проповед за празника произнесе прот. Антоний Милушев, който говори върху живота, делото и просияването в святост на светия благоверен княз. Мнозина от православните християни се причастиха с Тялото и Кръвта Христови.

Храм-паметникът „Св. Александър Невски“ отбелязва два пъти годишно своя празник, веднъж на 30 август и втори път на 23 ноември.

Ангел КАРАДАКОВ

Посещение на премиера Бойко Борисов в Пловдивската духовна семинария

На 28 август министър-председателят на Република България Бойко Борисов посети Пловдивската духовна семинария „Св. Кирил и Методий“. Премиерът беше посрещнат от Негово Високопреосвещенство Пловдивски

митрополит Николай в дворите на духовната школа.

Поводът за визитата на г-н Борисов е настоящият ремонт на сградата, който се осъществява благодарение финансовата помощ на Министер-

ския съвет в размер на 600 хиляди лева. Митрополит Николай и премиерът разгледаха текущата ремонтна дейност, като също така посетиха класните стаи и семинарския храм. Министър-председателят изрази одобрението си от свършената досега работа и пожела все така добре.

Митрополит Николай благодари от своя страна на премиера за помощта и отпуснатите държавни средства за ремонта на семинарията, където учениците и студентите, изучаващи богословие, ще посрещнат новата учебна година.

Пловдивска
митрополия

Врачанският митрополит Григорий освети нов храм

В голям и дългоочакван духовен празник се превърна денят 1 септември – Началото на новата църковна година – за жителите на врачанския квартал „Кулата“. Този ден бе избран за осветяването на първия храм в това населено място. Храмът носи името „Св. Рождество Богородично“ и бе осветен от Врачанския митрополит Григорий в съслужение със свещеници от града.

След осветяването на храма бе отслужена и първата света Литургия там. „Днес този храм отваря врати и се превръща в Дом Божий, в място за молитва и прослава на Господа, на Майката Божия и на светиите. От днес тук ще се отслужва Божествена света литургия, за да могат всички от тази богоспасяема енория на Врачанска епархия да бъдат едно с Христа.“

Нашият живот започва в храма и завършва в храма. Започва със светото Кръщение, след това получаваме благодатните дарове на Светия Дух, чрез тайнствата на Църквата, и завършва отново в храма, с опелото, когато си тръгнем от този свят. Така че животът на православния християнин е немислим без храма Господен. Без храма човек е обречен на отчуждаване от Бога и отпадане от светлата Православна вяра. Затова ние много се радваме, когато нов православен храм от-

вори врати“ – каза в словото си след светата литургия Врачанският митрополит Григорий.

Пред събралото се множество той благодари на всички дарители, които са спомогнали за съграждането и благоукрсяването на храма. Сред тях са Славейко Спиридонов – човекът, дарил мястото за църковната сграда и помогнал с лични дарения за изграждането ѝ, а също общинската управа и правителството, отпуснали средства за строежа. Новият храм бе изграден за четири години.

Със своето присъствие празника уважиха кметът на община Враца Калин Каменов и областният управител Малина Николова. Празнична програма за жителите и гостите на квартала поднесоха самодейците от местното читалище.

Врачанска митрополия

Митрополит Даниил участва в осветяването на съборния храм на Маглавитския манастир

На празника Рождество на Пресвета Богородица, по покана на Негово Високопреосвещенство архиепископа на Крайова и Отенски митрополит Иринея, Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Даниил взе участие в осветяването на съборния храм на манастира Маглавит. На Божествената литургия съслужиха митрополити и епископи на Румънската православна църква, Гръцката църква, свещеници и дякони от страната и чужбина.

След края на духовното тържество архиепископ Иринея призова присъстващите да не допускат пламъка на вярата им да угасне, а да изповядват вярата си пред другите, както направи Петраче Лупу – човекът, който полага началото на основаването на манастира. В своята проповед архиепископ Иринея говори за построяването и основаването на манастира, както и върху евангел-

ското четиво, прочетено в този ден.

В края на светата Литургия игуменката на Маглавитския манастир, майка Мария Марджанену, бе наградена с офика „за духовната грижа на вярващите и за доброто уреждане на обителта“.

Осветяването на манастира Маглавит беше част и от програмата на Международната среща на православните младежи (ИТО), която се проведе в Крайова, между 5 и 8 септември. Пламъкът на ИТО беше предаден в неделя на младежите от Тимишоарската архиепископия, които ще бъдат домакин на 7-мото издание през 2020 г.

Основният камък на манастира Маглавит е положен на 14 септември 1935 г. от епископа на Рамнику Вартоломей Станеску. Строителните работи са прекратени поради войната и спират трайно по време на комунистическия режим. Едва след 1989 г. те са възобновени, с благословията на Олтенския митрополит Нестор Ворническу.

Видинска митрополия

ХРОНИКА

Ръкоположение на йеромонах и обновяване на Гodeчкия манастир „Св. Дух“

На 7 септември с архиерейска служба бе обновен манастирският храм в Гodeчката света обител, посветена на Светия Дух.

С благослението на Негово Светейшество Неофит, митрополит Софийски и патриарх Български, богослужението оглави Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит. В съслужение с него участваха архимандрит Януарий, архиерейски наместник на Гodeчка духовна околия, архим. Нектарий, игумен на Курилския манастир „Св. Йоан Рилски“, йером. Леонтий, и. д. игумен на манастир „Св. архангел Михаил“ в с. Шума, йером. Тимофей от манастир „Св. Теодор Стратилат“ в с. Балша, свещ. Костадин Тренев, йеродякон Йероним, игумен на Гodeчкия манастир „Св. Дух“, дякон Георги Читалов и дякон Спас Рангелов.

Молитвено участие в богослужението взе и йеромонах Пимен, игумен

на Германския манастир „Св. Йоан Рилски“.

На празничната служба присъстваше и г-жа Росица Иванова, началник на Регионално управление на образованието на София-регион, която е родом от гр. Гodeч.

По време на богослужението бе ръкоположен в презвитерски чин благоговейният йеродякон Йероним, игумен на манастира и духовно чедо на йеромонах Пимен, игумен на Германския манастир. Негово Преосвещенство епископ Поликарп поздрави новия йеромонах и му пожела Бог с благодат-

та Си да запълни неговите немощи, за да бъде той достоен свещенослужител на Българската православна църква.

Викарият на Софийския митрополит отпрати поздравления и благослов от името на Негово Светейшество митрополит Софийски и патриарх Български Неофит до всички духовници, църковни певци, изпълнители на храма и дарителите на обителта, като припомни, че е необходимо „всеки един от нас възрадвайки, трудейки се, да бъде благ и достоен пример за нашата Църква, общество и народ“.

Обновяване на храм в с. Доспей, Самоковско

На 6 септември се навършват 80 г. от осветяването на храм „Св. ап. Петър и Павел“ в самоковското с. Доспей. По този случай, с благослението на Негово Светейшество Неофит, митрополит Софийски и патриарх Български, бе извършено обновлението на храма в чест на първопрестолните апостоли.

На архиерейската света Литургия, оглавена от Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, съслужиха архим. Евтимий, йером. Силуан, ик. Михаил Колев, архиерейски наместник на Самоковска духовна околия, свещ. Георги Николов, председател на храм „Св. ап. Петър и Павел“ и свещенослужители от епархията.

Църковните песнопения бяха изпълнени от клирския певци и от енорийския хор, които допринеесоха за молитвено настроение сред събрало-

то се множество местни християни и гости на китното самоковско село.

На службата присъстваха и кметът на община Самоков г-н Владимир Георгиев, както и кметът на с. Доспей.

В края на богослужението свещеник Георги Николов бе удостоен с офика „протоиерей“ за достойното му служение, с благослението на Негово Светейшество митрополит Софийски и патриарх Български Неофит.

Негово Преосвещенство епископ Поликарп поздрави протоиерей Георги Николов за дръзнението и старанието в служението, като му пожела още повече старание и трудолюбие,

смирение и послушание в това свято и спасително дело.

В израз на признателност към Негово Светейшество митрополит Софийски и патриарх Български Неофит и към викария му епископ, от името на светогорския български манастир „Св. Георги Зограф“ им бяха подарени архивни книги за църковното песнопение.

След края на неделната служба местните жители зарадваха архиерея, духовниците, кмета на Самоковска община и всички присъстващи с богата празнична програма – сладкопевни певци изпълниха традиционни песни от региона, а обличените в пъстри носии деца и момичета от село Доспей изиграха вдъхновяващи народни хора.

Пламен
МИХАЙЛОВ

Живеем ли, или умираме – Господни сме

На 1 август, когато Църквата отбелязва празника Произхождение (изнасяне) на св. Кръст Господен, в столичния катедрален митрополитски храм „Св. Неделя“ се извърши тържествено богослужение с молитвено участие на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит. Светата Литургия беше възглавена от Негово Високопреподобие архимандрит Василий – протосингел на Софийска св. митрополия. В съслужение с него бяха Негово Високоблагоевнейство старв.ик. Кръстан Вукашинов, който в този ден изпълни своята 85-годишнина, също неговият зет ик. Кирил Попов, свещ. Арсений Каньов, протодякон Иван Петков и дяконите Петър Славов и Сотир Христов. Песнопенията се изпълняваха от мъжкия катедрален хор, дирижиран в този ден от Кристиан Попов – внук на дълбокоуважавания рожденик.

В катедралния храм „Св. Неделя“ се пази скъпа светиня – частица от Кръста Господен, която е вградена в специално изработен кръст. За голяма духовна радост, както е положено в този ден, той беше изнесен за поклонение от всички вярващи. Духовници, певци и многоброен богомолен народ с едни уста и едно сърце се молеха и възхваляха нашия Господ Бог и Спасител Исус Христос за Неговата величайша жертва на Кръста!

След като се причасти със светите Тайни, рожденикът старв. ик. Кръстан Вукашинов, вдъхновен от празника, се обърна към присъстващите с впечатляващо слово, в което каза: „Светия Кръст честваме днес. Той беше страшно оръдие за наказание на престъпници, но стана победно знаме и несъкрушимо оръжие срещу сатанинската злоба, срещу всичко зло и лошо, което се говори и върши на земята. [...] Като честваме Кръста на Спасителя, на който Той беше небинно прикован, нека никога да не се съмняваме в Божията сила и милост. А винаги, когато чуем, че бие църковната камбана, да се осемим със светия кръст; и ако е празник, и имаме възможност, да посетим светата служба. [...] Господ ще чуе молитвата ни, ако тя излиза от чисто и милостиво сърце, и ще я изпълни. [...] Нека да кажем: благодарим Ти, Господи, за Твоято човеколюбие, че въпреки нашата зреховност Ти не ни изоставяш сами. [...] Пожелавам на всички вас силата на св. Кръст Господен, който целунахме днес и с който ознаменувахме светата Литургия. Служихме и се помолхихме за мир, за здраве, за добро по цялата земя; да няма раздори и войни, да няма нещастия и страдания, а само да вярваме, че за всичко Господ е причината – и въздъхът, който дишаме, и храната, която приемаме, и слънцето, което ни топли – всичко е даром от Бога. Затова да се осаняме и уповаваме само на Неговата помощ и закрила, да се осаняваме със св. Кръст, да побеждаваме дяволските козни с кръстното знамение и да прославяме Бога, докато сме на земята, а и след това Бог да ни даде да Го славим и там, където пребъдат всички, които са на Бога угодили.“

Нека Божието благословение и Неговата милост да пребъдат над вас, над чедата и домовете ви! Амин! Честит празник на всички!“

В края на св. Литургия архим. Василий огласи поздравителен адрес от Негово Светейшество патриарх Неофит до уважавания високоблагоевнен рожденик по повод кръглата му годишнина. (Поздравителния адрес публикуваме на стр. 5).

Видимо развълнуван, отец Кръстан отговори със следните думи: „Господ беше милостив да ме доведе и днес в храма „Св. Неделя“. Благодаря Ви за хубавите думи, които казахте за мене, грешния! Изразявам моята искрена благодарност и християнска любов към Негово Светейшество, нашия мил и човечен патриарх, дяко Неофит! Господ и на него да даде много години, за да носи светлината на словото Господне по мрака, който се мчи да обземе земята! Бог е по-силен от дявола. Затова и нашето слово, и молитвите, които се отправят в църквите, Господ ще ги чуе и ще запази християните и добрите хора. Лошите ще вразуми, за да има „на земята мир, между човеците благоволение“ (Лука. 2:14), защото всички сме братя и сестри, и чедо Божии.“

На Негово Светейшество и аз смея да пожела: нека Бог чуе молитвата на всички нас – да го обдарява с крепко здраве, да ни учи с благите си слова, да ни пее и да прославя Бога с великопения си глас и чудната проповедническа благодат, която е в него, за да можем всички – и добри и лоши, и вярващи и невярващи, като чуем добрите слова на Църквата ни, казани от нейния първоиерарх, да се трудим и да вървим по пътя на спасението, а той е със светата Църква Господня.

Много ми е драго! Щастлив се чувствам днес от това, че виждам толкова много християни, събрани в храма „Св. Неделя“.

Нека Господ бъде милостив да не забеле-

О. Кръстан Вукашинов със семейството си

лъзва гребните ни шумоления и глупави думи, когато се увлечем в някой разговор, но да помним винаги, че сме Господни. „Живеем ли, или умираме – Господни сме“ (Рим. 14:8).

Бог да бъде милостив към всички. А на Негово Светейшество от дълбочината на сърцето си изразявам моята любов и признателност за неговите добрини, които е сторил към мене! Бог да го пази много години да води Църквата към добро!“

Последва поздравление към отец Кръстан от председателя на катедралния храм старв. ик. Мина Минчев, който преди повече от 30 години служи заедно с рожденика и по-късно приема неговия отговорен църковен пост.

Прозвучаха тържествени многолетствия с благослов от Негово Светейшество Българския патриарх Неофит, архимандрит Василий и ст. ик. Кръстан Вукашинов.

След такова духовно преживяване, единствено може да се възкликне с думите на Псалмопевица: „Ще пеея (и ще служа) на моя Бог, докле съществувам“ (Пс. 103:33).

Ик. Кирил ПОПОВ

ДОСТОЙНИ СЛУЖИТЕЛИ НА БПЦ

Поздравителен адрес от патриарх Неофим го ст. ук. Кръстан Вукашинов

Ваше Високоблагозовейство, скъпи отец Кръстане, Отрано е в гошима празничен ден, в 6-тии благозоевний се прекланеме пред Честния Кръст Господен, да Ви поздравим всесърдечно и всеугодно по случай Вашата благозоевна 85-годишнина! Оце на третия ден след своето раждане в китното софийско село Железница Ви приемате светото Кръщение. От млада возраст сте възпитан религиозно-набствено, като вземате своя кръст и тръвасте след Христа (Марк. 8:34). Бог насочва Вашето ръководство може да предприеме действия, които официално писмено предупреждение към ръководството на медията, прекратяване на сътрудничеството и взаимодествието с нея, бойкотирание на медията и призоваване на върващите към бойкот. Както и обръщане към съответните държавни органи. Серюзен проблем във взаимодействието между Църквата и медияте би била и склонността у отделни медии да търсят сензация и скандал на всяка цена, отглед да задоволят невысокия вкус на своите потребители. Жажда, която Църквата не би могла да приеме и толерира, а оце по-малко да задоволява. Като отчитаме, че светските журналисти все по-компетентно и добросъвестно отразяват живота на Църквата, трябва да отбележим, че има неща, които са недопустими спрямо БПЦ и която и да е друга религиозна организация: оскърбление на религиозните символи, свещените писания, свещените имена и личности, както и на духовенството. Всеки явяващ – мосломинанин, юдеин, християнин – приема особено болезнено оскърбелни действия и изказвания, посегателства върху всичко сакрално за него. Наблюденията ни през последните години на засилен интерес към Църквата, и от страна на обществото, и от страна на медияте, показват, че обичайните материали за Църквата от страна на светските медии са: информация за същността и отбелязването на даден християнски празник, новини за актуални събития от живота на Църквата и публикации, търсещи скандали и сензации. Чести поводи за споменаване на Църквата в светските медии е и участието ѝ в официални светски събития. Тук е мястото да отбележим, че макар през последните години между БПЦ и светската власт да се установиха добри отношения на взаимно уважение и зачитане, не бива да се насажда разбирането, че Църквата е своеобразен придатък към държавния протокол при определени официални събития. Акцентът трябва да си остава върху вярата, нравствеността, духовните теми и събития. Светското общество търси да открие в лицето на представителите на Църквата примера за доброта, безкористност и безусловна любов, състрадание, отговори на вичните и злобулновните проблеми, а за съжаление, не винаги ги открива. Затова ние, свещенослужителите и явяващ църковен народ, сме длъжни да се стараем да бъдем такъв пример за нравствена чистота, кротост, безконфликтност и братоловие. Църквата, в наше лице, трябва да разговаря с широката общественост, защото вичните евангелски истини се нуждаят постоянно от ново осъзнаване, разпространение, популяризиране и действено актуализиране. Ако преди години Църквата и християнството нямаша място в общество, то сега можем да говорим, да присъстваме и участваме свободно в обществената живот. И ако не го правим, вината е само наша. Ние трябва да бъдем открити за отношенията с медияте, да се стремим да говорим на език понятен на съвременните хора – за журналистите и за тези, до които техните материали ще достигнат. И да имаме предвид, че ако ние, църковните люде, сами не говорим за Църквата, за църковния живот, други ще го правят. Колкото и както могат и искат. **Снимките са от Квалификационния семинар за журналисти в Троянския манастир, 7-8 юни 2019 г.**

Средствата за масова информация (СМИ) играят важна роля в съвременното общество. Те са призвани да поднасят на широките слоеве от обществото коректна и своевременно информация за важни събития от областта на политиката, обществените процеси, културата, традициите, спорта, в това число и от областта на църковния живот и православната вяра, да ориентират хората за случващото се в света и днешната сложна реалност. Но СМИ са не само източник на информация, а и силен и важен инструмент за формиране на общественото съзнание, обществените нагласи, нравствените устои и светогледа на личността. Ого защо те носят отговорността не само да се придържат към истината и проверените факти, но и да се съобразяват с определени нравствени принципи, заложени в етичния кодекс на журналистиката и личната човешка съвест.

православни нравствени ценности и традиции. Поради просветителската мисия, която Църквата има в обществото, Тя би била силно подпомогната в изпълнението ѝ, ако има съмышленни и сътруднич в лицето на светските средства за масова информация, с техните многобройни зрители, слушатели и читатели, които могат да предадат Нейното послание до най-широка аудитория, в различни слоеве на обществото, далече, отвъд стените на храма и църковния амвон. Свещенослужителите и миряните на БПЦ трябва да се отнасят с подобаващо внимание към светските медии и при благоговение от страна на епархийския митрополит да им съдействат съобразно целите на просветителската мисия на Църквата, за да се пробужда и удължава интересът на широката общественост към живота на Църквата и църковните събития, както и за популяризиране на различни страни от християнската история, култура и

ка? Неговата вина не е нищо пред твоята. Със своята любов и злост той е бил вреден, докато е бил жив. А ти... твоите кости отдавна са изтлели, но всеки ден изграждащото слънце осветлява нови беда, на които ти си виновникът. Отравата на твоите творби не само не отслабва, но от век на век става по-моща. Погледни всички ония зли дел и нещастия, на които причинител си ти! Ето деца, които са срам за своите семейства и отчаяние за бащите и майките. Кой е отровил умовете и сърцата им? – Ти! Кои е осмислял съвременността, началщата, властите и на тях е приписвал всички нещастия между хората? – Ти! Не ти ли обече в примамливи вични вид и страстите, и пороците? И ето, цялата страна, упоена от твоето учение, е изпълнена с убийства и грабежи, раздори и метежи и е доведена до бибел от тебе! За всяка капка слъза и кръв в нея си виновен ти! И при все това проявяваш смелост да хулиш Провидението? А колко още злини в бъдеще ще се

ления на Светия Синод, но не и за частни мнения на отделни представители на Църквата. Във взаимоотношенията между Църквата и светските медии може да възникнат проблеми, които оше повече да засилят дистанцията, взаимното неразбиране и недоставе между тях, но това никога не е от полза както за някоя от страните, така и за обществото. Причини за тези проблеми могат да бъдат неколкоко или изкривено разпространена информация за църковния живот, от страна на медияте, вкарването на изказване или информация в урнаваш авторитета на Църквата контекст, подвеждащо заглавие, неотговарящо на изразената позиция от църковно лице, изваждането на отделни думи от контекста и смисъла на казаното и др. Както и неточности поради неразбиране на материята. От страна на църковните причини за влошени взаимоотношенията с медияте могат да бъдат, например, неоправдан отказ на достъп на журналистите до църковни събития и за достоверна информация, отказ на коментар и разяснение за случуи от живота на Църквата, неглижиране на медияте, враждебно отношение, мълчание и др. Подобни проблеми, възникнали поради незнание, неразбиране, невнимание, трябва да бъдат своевременно преодолявани със средствата на диалога с цел установяване и продължаване на взаимно полезно сътрудничество между Църквата и медияте. В случаи на тенденциозни, съзнателни и целенасочени клевети и урнаваше авторитета на Църквата и свещенослужителите, хули срещу Бога, кощунства за вярата от страна на дадена медия, църковното ръководство може да предприеме действия, които официално писмено предупреждение към ръководството на медията, прекратяване на сътрудничеството и взаимодествието с нея, бойкотирание на медията и призоваване на върващите към бойкот. Както и обръщане към съответните държавни органи. Серюзен проблем във взаимодействието между Църквата и медияте би била и склонността у отделни медии да търсят сензация и скандал на всяка цена, отглед да задоволят невысокия вкус на своите потребители. Жажда, която Църквата не би могла да приеме и толерира, а оце по-малко да задоволява. Като отчитаме, че светските журналисти все по-компетентно и добросъвестно отразяват живота на Църквата, трябва да отбележим, че има неща, които са недопустими спрямо БПЦ и която и да е друга религиозна организация: оскърбление на религиозните символи, свещените писания, свещените имена и личности, както и на духовенството. Всеки явяващ – мосломинанин, юдеин, християнин – приема особено болезнено оскърбелни действия и изказвания, посегателства върху всичко сакрално за него. Наблюденията ни през последните години на засилен интерес към Църквата, и от страна на обществото, и от страна на медияте, показват, че обичайните материали за Църквата от страна на светските медии са: информация за същността и отбелязването на даден християнски празник, новини за актуални събития от живота на Църквата и публикации, търсещи скандали и сензации. Чести поводи за споменаване на Църквата в светските медии е и участието ѝ в официални светски събития. Тук е мястото да отбележим, че макар през последните години между БПЦ и светската власт да се установиха добри отношения на взаимно уважение и зачитане, не бива да се насажда разбирането, че Църквата е своеобразен придатък към държавния протокол при определени официални събития. Акцентът трябва да си остава върху вярата, нравствеността, духовните теми и събития. Светското общество търси да открие в лицето на представителите на Църквата примера за доброта, безкористност и безусловна любов, състрадание, отговори на вичните и злобулновните проблеми, а за съжаление, не винаги ги открива. Затова ние, свещенослужителите и явяващ църковен народ, сме длъжни да се стараем да бъдем такъв пример за нравствена чистота, кротост, безконфликтност и братоловие. Църквата, в наше лице, трябва да разговаря с широката общественост, защото вичните евангелски истини се нуждаят постоянно от ново осъзнаване, разпространение, популяризиране и действено актуализиране. Ако преди години Църквата и християнството нямаша място в общество, то сега можем да говорим, да присъстваме и участваме свободно в обществената живот. И ако не го правим, вината е само наша. Ние трябва да бъдем открити за отношенията с медияте, да се стремим да говорим на език понятен на съвременните хора – за журналистите и за тези, до които техните материали ще достигнат. И да имаме предвид, че ако ние, църковните люде, сами не говорим за Църквата, за църковния живот, други ще го правят. Колкото и както могат и искат. **Снимките са от Квалификационния семинар за журналисти в Троянския манастир, 7-8 юни 2019 г.**

родат от твоите книги! Сега ще трябва да търпиш за онова, което си извършил. Наказанието ти е отмерено според твоите дела".

От тази басня се вижда колко пагубни за човешките души могат да бъдат думите, особено думите на онези, които са надарени с особен дар-слово, които умеят да пишат или говорят увлекателно, убедително, завладяващо, чито думи имат силата да проникват в умовете и сърцата на хората. И колкото по-голяма е аудиторията, до която тези думи достигат, толкова по-голяма е и отговорността, която носим.

Доброто взаимодействие между Църквата и медияте изисква взаимно желание за сътрудничество и взаимно доверие. Предоставената информация следва да се разпространява от медияте коректно, без да се манипулира и изкривява с различни средства и да се използва злонамерено за антицърковни послания към зрителите, слушателите и читателите, без да урнаваше авторитета на Църквата пред широката общественост. Църквата хората се нуждаят от помощта на Църквата, от нейната проповед, от евангелското благоговение, от нейната подкрепа, утеха, от упоаване, от надежда, от вяра. В този океан от разнородна информация, в който все по-трудно се ориентираме, в който дебат опасността, в който губим посока и цел, в този свят на все по-развиващи ценности, съвременният човек има нужда да му бъдат напомняни традиционните непреходни християнски ценности и Христовия нравствен идеал. От несе устоячиво и неизменно в този изменчив и несигурен свят. И Църквата, и средствата за масова информация могат и трябва да си сътрудничат в това, за всеобща полза.

При интервюиране на духовници и миряни ясно трябва да се различава личното, частно мнение по даден актуален за обществото въпрос (на били то и изказано от авторитетни богослъво, църковни служители и дори духовни лица), от църковното становище, което е плод на съборния дух в Православната църква. И формули като „според Църквата“ да се употребяват единствено по отношение на Священото Писание, светите Отци на Църквата и Священото Предание, както и за официални становища и изя-

ЦЪРКВА И ОБЩЕСТВО

† Ловчански митрополит ГАВРИИЛ

Църквата и медиите – съработничество във вярата за полза на обществото

Основополагащите принципи и закони на съвременното демократично общество гарантират на журналистите право на свобода на изразяване, достъп до информация и безопасност при изпълняване на служебните задължения, но медияте и работещите в тях имат както свободи, така и отговорности, както права, така и задължения. Медията са призвани да предоставят на гражданите точна, явна, обективна и проверена информация от достоверни източници, коментари и анализи, почитава върху незащитени факти, да представят различни мнения и гледни точки. Но същевременно, търсейки и защитавайки обществен интерес, са длъжни да съблюдават неприкосновеността на личния живот на всеки, да се отнасят с уважение към човешкото достойнство на всеки гражданин, да се въздържат от разпространението на материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие, жестокост и всякаква форма на дискриминация въз основа на расова, етническа, религиозна принадлежност, да се придържат към добрия тон и благоприличие.

традиции. При това трябва да проявяват особена разсъдителност, чувство за отговорност и съобразителност, като вземат предвид отношението на съответната медия, предаване и експ към Църквата, ценности, които те утвърждават, както и отношението на църковното свещеностановление към едно или друго средство за информация и отделните медии. В случаите, в които православни християни работят професионално в светски медии, водещи в тяхната работа трябва да са евангелските нравствени принципи, християнският им дълг, християнската им съвест и морал. Знаейки, на каквото и място да ни е поставил Господ, в нашето служение ние всички като следовници Христови сме призвани да се трудим за осъществяването на евангелското благоговение и християнските нравствени идеали и сме отговорни пред Бога, Църквата и собствената си християнска съвест за думите и делата си. Великият руски басносписец Крилов между многото си басни е оставил една, която носи заглавието „Писател и разбойник“. Съдържанието ѝ е следното: Пред Божия съд застанали двама нови преселници във вечността – един разбойник, който извършил много злодеяния, и един писател, който разливал в творенията си тънката отрова на злото, насаждал поквартата и разпространявал разврата.

Ние, като свещенослужители и архиереи на Църквата, отчитаме важната роля на медияте в съвременното общество, зачитаме свободите им и гледаме на тях с подобаващо уважение. Същевременно, като пастри, чито основна грижа е спасението на всяка човешка душа, имаме разбирането, че поднасянето на информация на зрителите, слушателите и читателите трябва да се основава на строго придържане към Истината и Правдата, на грижата за нравственото състояние на отделната личност и обществото като цяло. А това предпоставя представянето на положителни примери на високоравнени личности, на добри инициативи, подигващи морала и подсилващи вярата, надеждата, милосърдието и човеколюбието между хората, както и борбата срещу разпространението на злото, неправдата, лъжата в обществото.

След произнасяне на присъдата били поставени на железни вериги два големи котела, в които били хвърлени виновените. Под котела на разбойника бил запален страшен огън, от пламъците на който и камъните на отвана везели да се пукал. Под писателя отначало едва тлеел слаб огън, който обаче колкото повече време минавало, толкова повече се разгарял. Вековете отглитали, а този огън все се усилвал. Кладата на разбойника отдавна вече угаснала, а тя под писателя горяла с все по-страшна мощ. Най-сетне писателят възмутено извикал, че и тук нямало никаква справедливост, че той изпълнил света със слава на своето име, а че си е позволил малко волност, тя не можела да се сравни с дразите и вулгарни престъпления на разбойника и пр.

Църквата е призвана да способства за установяване на социалната справедливост, защита правата и свободите, мира и съгласието между хората, недопускане на екстремизъм, напрежение между различни прослопки в обществото, за запазване на традиционните за страната ни

Но ето, чул се глас: „Нещастнико, и ти ли обвиняваш Провидението? Как смееш да се сравняваш с разбойник-

Колонка на редактора

Сами по себе си делата не ни приобщават с Бога

Бог е източникът на спасителна благодат, а проводникът, начинът да черпим от тази неизчерпаема благодат, е молитвата. Бог обтвиза с нас чрез Своята благодат. Ние общуваме с Него чрез покойна молитва, чрез състояние – молитвено обръщане към Бога, а Неговият отговор е отбелягата благодат, която ни изпълва. Това общуване от любов ни приобщава с Бога и целокупното Тяло Христово – земната и небесната Църква Христова Христова. В този диалог, в това двустранно общение в любовта, в това безкористно отдаване на себе си с спасението, обожението на човека. Така ставаме едно с Христа, съчетаваме се с Него, като отдаваме напълно себе си на Озвиз, Който пръв предаде Себе Си за всеки от нас. Не заради делата сами по себе си (в активната им форма или в пасивната им – въздържанието). Не заради тях, а посредством тях. Едни и същи дела могат да засилят молитвата ни, общението ни с Бога и притока на освещаване ни благодат, както и да ни отдалечат от Бога, както отвлекат вниманието ни от Него и осуетят молитвено то общение с Него. И най-добро дело, ако е погълнато вниманието ни, ако го е отклонено от Бога и го е насочило към само

дело, към света или собствените ни вътрешни преживявания, остава само придиво добро, а по същество придиво отрицателен знак, защото ни отклонява от Плъта, от общението с Бога и приобщаването с Него. А всичко, което ни отдалечава от Бога, колкото и добро да изглежда, е грях. Докато друго дело, макар вично да не е добро и да е осъдително за този свят, ако стане повод и причина за молитвено обръщане към Бога, може да стане извор на спасителна, освещаваща ни благодат и да ни облизжи с Бога. Най-яркят евангелски пример за това са делата на благоразумия разбойник: убийства, насилие, грабежи – довели го до Кръста, до покойно обръщане към Бога и диалог с Христос – до богообщение и от там – до спасение. Същите дела са довели другия разбойник до ропот, осъждане и похуляване на Бога и до погубил. От друга страна, добрите дела на фарисея: стриктно спазване на закона, благочестие, милосърдие – вместо да го приближат, са го отдалечили от Бога – тръгнал си посрамено от храма, обърнал се е и се отдалечил оше повече от Бога, след като не получи похвалата и наградата, които смятал, че заслужава. Реакция присъща на наемник, а не на син Божий по благодат. **Александра КАРАМИХАЛЕНА**

ИСТОРИЯ

150 години от трагичната гибел на Атанас Попкръстев

В Разград в началото на ул. „Хаджи Димитър“, близо до Хаджи-Костовата чешма има една стара каменна плоча и по-нова – мраморна, отбелязващи мястото, където при нещастни обстоятелства на 17 август 1869 г. загина Атанас Попкръстев. Това малко известно на местната общественост място остава в българската история с величие на своя трагизъм. То ни връща назад във времето в периода на националноосвободителните борби.

През годините след Кримската война политическите борби навлизат в етапа на организирано освободително движение. Значима част от него са и църковно-народните борения на българите. Водещ център в това движение е намиращата се в Цариград българска колония.

Относно пътя на политическото освобождение обществото е разделено на две групи, условно наречени „млади“ и „стари“. Всяка от тях има свои политически идеи, свързани с бъдещето на българите. Всички те обаче желаят изграждането на самостоятелна Църква, отделена от гръцката патриаршия.

В първите десетилетия на XIX в. българите предприемат опити за отхвърляне на гръцкото духовенство. Тези действия са епизодични и се ограничават само до смяната на някой гръцки духовник с български. Постепенно се стига до идеята за организирано действие срещу Гръцката патриаршия. Основната разпра води началото си от 3 април 1860 г., когато Иларион Макариополски в своята Великденска проповед в църквата „Свети Стефан“ в Цариград отказва

да спомене името на гръцкия патриарх. Това събитие остава в нашата история като „Българският Великден“.

Следващото десетилетие е белязано с активни действия от страна на българския народ и неговото духовенство, целящи признането на самостоятелна Българска църква.

Писмо от Иванчо Попов до брат му Петър за смъртта на племеника им Атанас Попкръстев

В този период Разград е малък провинциален град – център на кааза в рамките на Османската империя. Тук живеят близо 9000 души, като преобладаващата част са мюсюлмани. Християнската общност е съставена от около 2000 българи. Живелият тук арменци се изселват от града около 20-те години на XIX в.

През 60-те години местната общност не остава настрана от разволя на тези действия. През 1860 г. само за четири месеца е построен новият храм „Св. Николай“. От началото на август се извършват църковни служби, макар че сградата не е осветена. Българите не желаят тя да е „от гърци осквернена“, както пише анонимен гражданин в дописка до вестник „България“ (1860/бр. 75). Според същата дописка христия-

ните масово подкрепят идеята за Българска църква, като само възрастните хора са привърженици на патриаршията.

Следвайки стъпките на цариградските българи след 1860 г., тукашното духовенство отказва да споменава името на русенски гръцки владика Синесий. При неговото идване в Разград през 1861 г., за да събере църковния данък, по настояване на българската община в двора на църквата се събира множество народ, за да му покаже, че не го признава за духовен водач. Най-демонстративно православните от града и региона отказват да плащат църковен данък на владиката, а предоставят сумите на разградския храм.

През същата 1861 г. българската общност от Разград и региона изпраща до султана писмо-прошение за учредяване на самостоятелна църква. Никола Икономов е избран за представител на разградската общност в общонационалното представителство по църковния въпрос, но по финансови причини не заминава за Цариград. Разградската българска община започва сама да решава въпроси от правно и морално естество на православно население в града и околните села. По този начин се предприема още една стъпка за отхвърлянето на цариградския патриарх.

В хода на църковната борба често се стига до открити конфликти между двете страни. При един такъв конфликт в Пловдив е убит българин, привърженик на идеята за самостоятелна Църква. В този период в Разград се случва събитие, което допълнително изостря напрежението между българи и гърци в национален мащаб. По това време в града няма постоянно живееща гръцка колония. На 17 август 1869 г. в Разград пристига гръцки търговец житар със сина си Васил, които отсядат в дома на местния свещеник поп Кръстьо. Докато двамата провеждат срещата си, синовете им, Васил и Атанас, излизат на разходка заедно с приятели. Атанас Попкръстев е

роден през 1845 г. След завършването на класното училище в Разград учи в Цариград, във френския лицей. Баща му Кръстьо е от известния Попдимиев род и е най-големият брат на Георги Попов – първия следосвобожденски кмет на Разград. По това време пространството над Хаджи-Костовата чешма е било засадено с славянски масиви. По време на разходката там Атанас и Васил се скарват относно църковния въпрос. Атанас категорично отстоява правото на самостоятелна Българска църква. Това, по думите на дописника на вестник „Право“ (1869/бр. 28), предизвикало „зверска ярост“ у Васил. Вследствие на спора той се връща и тайно от баща си се въоръжава с пушка и два револвера. Скрил в храстите в края на града, изчаква младежите да се завърнат, излиза пред тях и прострелва смъртоносно Атанас Попкръстев. На 19 август тържествено с духовна музика и множество граждани е погребан двадесет и четири годишният младеж. На гроба му се събира многочислен народ, а видният общественик Димо Хранов произнася пламенна реч в памет на загиналия.

Това ново убийство предизвиква вълна от протести срещу гръцкото духовенство и в защита на българската църква. Коментирайки новия трагичен инцидент и напомняйки за подобен случай в Пловдив, вестник „Право“ пише следното: „Гъркът не търпи нито дума, която е нему противна, а ний плащаме още на мнозина владичи пари...! Покойният е пример на нашето хладнокръвие! Вечна му памет!“

След половин година, на 28 февруари 1870 г., е издаден султанският ферман за учредяване на самостоятелна Българска екзархия. В началото на месец март тази вест пристига в Разград. В местния храм е отслужена благодарствена литургия, а учителят Димо Хранов държи реч по случая. След това цялото гражданство се отправя към гроба на Атанас Попкръстев, където учителят Сава Катрафилов произнася слово.

Панихида за Атанас Попкръстев, 2019 г.

„Присъстващите на гроба често извикваха: Вечна ти памет, милий брате! Напоследък се изпя жалостната песен на покойния, мнозина са просълзиха като си напомниха за добрия му характер и искреното му родолюбие“ (Право, 1870/бр. 3). След време приятели и близки на Атанас Попкръстев поставят възпоменателен камък на мястото на инцидента.

Въпреки опита да избяга, Васил е заловен от властите. По това време градът е част от Дунавския вилает и поради тежкия инцидент съдебният процес се води в Русе. Изминава близо година и половина, докато съдът издаде смъртна присъда за убицата Васил. Тя трябва да бъде изпълнена в центъра на Русе. В момента, когато екзекуторът е трябвало да изпълни присъдата, бащата на Атанас, поп Кръстьо, заявява, че опрощава деянието на Васил. Вестник „Отечест-

во“ (1871/бр. 83) отдава тази постъпка на „природното българско незлобие и великодушие“. Съобразявайки се с желанието на бащата, присъдата е отменена и Васил е амнистиран.

Чрез Екзархията българите са признати за самостоятелен народ, отделен от „Рум милета“ в Османската империя. Църковната свобода дава самочувствие и открива възможности за бързото духовно издигане на българския народ.

Днес гробът на Атанас Попкръстев е неизвестен, но споменът за него ни напомня за непреклонната борба на предците ни, за тяхната духовна свобода. Границите на Екзархията стават идеал за единството на целокупния български народ.

Иво СТОЯНОВ,
заवेждащ отдел
„История на българските
земи през XV-XIX в.“
РИМ – Разград

Духовна съкровищница

Няма нищо по-силно от Христовата Църква. Който се е захванал да воюва с нея, неизбежно ще погине. Това е все едно да обявиш война на Небето.

Св. Йоан Златоуст

Едно време хората малко знаеха, но много разбираха, след това хората започнаха повече да знаят и по-малко да разбират, сега хората изключително много знаят и съсем нищо не разбират.

Архим. Йоан Крестянин

Само на свещеника, даже не и на Ангелите, Бог е дал пработо да прощава греховете в изповедта. И Бог е допуснал свещеникът да бъде също грешен човек... Защото грешният свещеник най-добре ще разбере грешния човек.

Св. Йоан Златоуст

Този, който е презрял света, е винаги весел, докато тъгата е неотделима от страстите.

Св. Серафим Саровски

Когато нямате спокойствие, знайте, че нямате смирение.

Преп. Лев Оптински

Най-голямото богатство на човека на земята – това са хората, които го обичат. Колкото са повече, толкова човек е по-богат.

Прот. Фьодор Бородин

Зад простотата стои вярата, а зад изтънчените и извратени помисли – сомнението, а зад сомнението стои вече отдалечаването от Бога.

Св. Исаак Сириин

Възпоменателна плоча на Атанас Попкръстев, сложена от роднините и приятелите му на мястото, където е убит

Неврокопска епархия след политическите промени през 1944 г.

От стр. 1

Месец след като бива въдворен в Неврокопска епархия, митрополит Борис изпраща окръжно послание до учителите в епархията. В него той се обръща със сърдечна любов към учителите и отправя молба към тях, като казва: „Отправлям в името на общонародното добро сърдечен зов и настойчива молба към всички учители в Югозападните покрайнини на нашето единно отечество (Неврокопска епархия): Да образуват във всички училища православни християнски дружества и да се грижат усърдно за тяхното преуспяване. Да взимат участие в православните християнски братства. Да образуват църковни училищни хорове. Да дават, където им е възможно, своето ценно съдействие на нашата родна Църква и на нашите свещеници, за да могат те да изпълнят по-добре своята мисия сред нашия народ“ (Окръжно № 2651/2. X. 1935 г.).

От това окръжно послание се разбира, че митрополит Борис не е искал да действа самостоятелно в проповядването на словото Божие, а е искал да прибави в работата си всички възможни начини за възпитанието на младото поколение, а именно двата най-големи и основни фактора – семейството и училището. Митрополит Борис за кратко време прави така, че църковният живот в югозападната българска епархия да процъфти.

Веднага след политическите промени от 1944 г. настъпват тежки времена за вероучителната дейност на Неврокопска митрополия. „Скоро след 9 септември, когато още съществуваше ред и закон за вероучение, молитва и други религиозни прояви в училищата, нарочни пратеници на Министърството на Просветата дойдоха и в пределите на Неврокопска епархия и наредиха на училищните директори и учители занаяд да не се отслузва никакъв молебен в началото на учебната година, да не се чете никаква молитва в началото и в края на учебните занятия, да не се преподава никакво вероучение на учениците и да не се оставят никакви свещени образи (иконони) в училищата. Започна едно истинско гонение против всичко верско и свято и против всички вярващи (учители и ученици) в училищата“ (Изложение за състоянието на Неврокопска епархия към 1 юни 1947 г., Неврокопска митрополия №960, ДА № 1225, л. 13).

Митрополит Борис настоява пред местната власт да оставят поне като факултативна форма на обучение предмета „Вероучение“. Властта не само че не се вслушва в думите на митрополита, но дори забранява на свещенослужителите да изнасят кофети и да било беседи и даже да разговарят за вярата с деца и ученици. Неврокопска митрополия прави опит да започне свои вероучителни курсове и да създаде неделни училища, но и тогава властта продължава да спира опитите на митрополията да върши своята мисия. „Започна едно безогледно преследване на вероучителната дейност сред децата и вън от училищата – дори и тогава, когато се извършва и в малкото църковни помещения, които се намират само тук-таме по някои градове“ (пак там).

Властта дотолкова се ядосва на инициативите на Неврокопска епархия, че се отправят открити заплахи за живота на свещенослужителите – вероучители, както сам ги определя митрополит Борис. „Закани за посегателство върху живота били отправяни не само към свещеници, но и към по-високопоставени духовни лица в епархията, заради тяхната усърдна пастирска и вероучителна дейност“, пише още митрополит Борис.

Атеизмът дотолкова навлиза в българското училище, че сам митрополитът свидетелства за това как учители късат кръстчетата от вратовете на своите ученици, както и иконките, които те носят. Преследвани обаче са не

само учениците от светските училища, но още повече дори – младежите, които желаят да постъпят като възпитаници на духовните семинарии и институти на Българската православна църква.

„Преследва се не само живото Божие слово, но се спъва и разпространението на религиозно-нравствената книжнина. Заплахи се отправят и към ония църковни служители, които се опитват да разпространяват такава книжнина, и към ония християни, които искат да я имат и да я четат. А пълна свобода и неограничена подкрепа се дава на друга книжнина, на други писания и на друг род беседи, които са гибелна опасност за истинската възвишена вяра и за съвършената християнска нравственост“, казва в писмото си до екзарх Стефан митрополит Борис.

В заключение можем да добавим единствено, че старанието за проповед и желанието на митрополит Борис да запази и малкото съградено през трудните години, е повече от подвиг. И ако трябва да обърнем внимание на изповедническата му и мъченическа кончина, нека припомним за свещеник Петър Павлов, пратен без съд в затвора, защото продавал жито на по-висока цена, или пък за свещеник Петър Мехаджиев, изпратен на доживотен затвор. Защо за тях? Защото убиецът на митрополит Борис получава присъда от 7 години затвор, от които излежава 3 на лек режим. И ако това не е доказателство, че именно властта е спомогнала за ликвидирането на митрополит Борис, няма какво друго да ни посочи и да подкрепи истината.

Такава е била и ситуацията в Неврокопска епархия към края на 1944 г. Десетки свещеници са изпратени в лагер, други в затвор, а трети са направо убити без съд, без присъда.

Митрополит Борис се опитва да помага на семействата на убитите свещенослужители, като неколкостранно моли Св. Синод да му помогне със средства, които фондовете на Неврокопска митрополия не могат да покрият. Осигурява помощи за вдовици и многодетни майки, както и стипендии за обучението на децата им. Само след по-малко от четири години жертва на тоталитарния режим става и самият митрополит Борис.

Ангел КАРАДАКОВ

ХРОНИКА

Архиерейски богослужения за празника Рождество Богородично в Ловчанска епархия

В събота, 7 септември – когато се отбелязва Предпразненство на Рождество Богородично, Негово Високопреосвещенство Ловчански митрополит Гавриил посети едноименния манастир, намиращ се на няколко километра от гр. Ловеч в местността Сливешки ливади. Тази дървена св. обител, която е била опожарена от османските поробители през 1690 г., е изцяло възстановена и осветена от ловчанския архиерей през 2014 г., като отскоро до нея вече има удобен път.

На владиката съслужиха игуменът на светата обител ст. ик. Вениамин Павлов, ст. ик. Кънчо Кабадийски и дякон Мартин Йотов.

В своята проповед митрополит Гавриил отбелязва, че Господ не цели насила да ни направи добри. Той може да създаде всички необходими условия за това, но ако човек сам не пожелае и не постарее с всичките си сили за своя духовен напредък, това не

може да стане, тъй като човек е създаден със свободна воля.

Господ ни е създал за блаженство, но мнозина на този свят погиват и отиват в ада, защото избират да вършат лоши дела, осъзнавайки значението на своите постъпки.

След първородния грях на нашите прародители Адам и Ева човекът вече има наклонение да греша. И Божията Майка е наследила тази паднала човешка природа, но както казва св. Силуан Атонски, тя не е съгрешила до

ри и с помисъл, което се дължи на огромното й смирение и голямата й любов към Господ и ближните.

Безброй са случаете на чудеса и молитвено застъпничество на Божията Майка за нас хората. Владиката разказа за чудо, станало през 807 г. във Ватопедския манастир, когато св. Богородица предредила монасите, че разбойници, водени от известния тогава алжирски пират Вардухан, се готвят да нападнат манастира и да го ограбят. Монасите в

този ден не отворили портите на светата обител и по този начин се спасили. Те благодарили горещо на Застъпницата на Св. Гора – Пресвета Богородица.

На следващия ден – Рождество Богородично, митрополит Гавриил отслужи св. Литургия в църквата „Успение Богородично“ в гр. Пирдоп. Тази година се отбелязват 200 години от построяването на храма – сегашната църква „Св. Успение Богородично“ е завършена през 1819 г., издигната върху основите на стар, унищожен при пожар храм. Уникален е резбованият иконостас, който е един от четирите, изработени от Дебърската резбарска школа през XIX век.

Сред изпълнените храма богомолци бе и кметът на община Пирдоп г-н Ангел Геров.

Владика Гавриил честити на християните празника и раздаде на присъстващите иконки.

Ловчанска митрополия

От България

Храмов празник на Рилския манастир

На Рождество Богородично Рилската света обител отбелязва с голяма радост празника на своя католикон. Величествената църква в средата на рило-манастирския комплекс е изградена в периода 1834-1837 г. и е зографисвана в продължение на двадесет години от най-добрите български зографи през епохата на Възраждането.

Вечерното, както и утринното богослужение и светата Литургия бяха представяни от игумена Негово

Преосвещенство Адрианополски епископ Евлогий в съслужение с братя на обителта. Участие в светата служба взеха също протойерей Миролоб Стоянович от Сърбия, както и свещеник Киприян от епископията на гр. Орадя в Румъния, дошли на поклонение при мощите на преп. Йоан Рилски заедно със свои енориаши.

Заради празничния неделен ден централният манастирски храм беше изпълнен от голям брой богомолци. Част от тях се сподобиха със св. Тайни.

Вечерта след празничната св. Литургия по традиция манастирското братство отслужи т. нар. ктиторска вечеря и панихида за упокоение на душите на всички ктитори, отци и братя на обителта.

Вече 12 години продължават реставрационните дейности по стенописите на храма. Очаква се до есенния празник на преп. Йоан (19 окт.) да бъде напълно завършена реставрацията на фреските, иконостаса и иконите от северния храмов параклис „Св. Николай Мирликийски“.

Рилска света обител

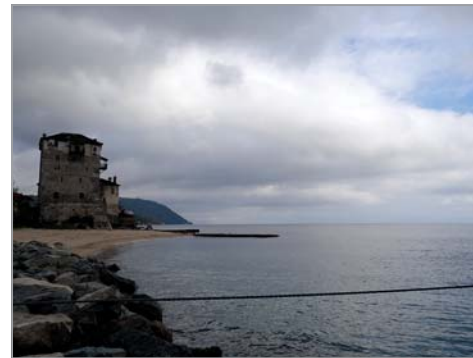
ПОКЛОННИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ

Пред църквата (католикон) във Великата Лавра

Пристигане на пристанището в Дафни

Кулата в Урануполи

ДЕН ПЪРВИ

Урануполи

Осем месеца, откакто посетих Света Гора за първи път в компанията на Емилиан, Спас и Съни. Сега съм в Урануполи, отправната точка за Атон, в компанията на Емилиан и друг съдия от

що скитове, килии, сгради – цял живот няма да стигне да обиколиш всичките тези места, но дори и да не е така, едва стигнал до края, ще трябва да започнеш отначало, за да видиш всичко с нови очи. Това е красотата на ученето, на този живот.

панирам, да бъда втора китара, да осигурявам фона, дълбоките, едва доловими ноти на баса са така богати, така жизнени, така колоритни – като маковете покрай пътя днес в ярко, почти заслепяващо червено, или преципа със жълтите си цве-

бът няма нищо против и от време на време бълва черен дим. Оригване. Извинете.

Насочваме се на юг, към западната част на полуострова. Урануполи е зад нас вляво, отгядно – Амулиани, в чиито блестящи сини води плувахме две лета назад от немска яхта, която ни отведе да видим манастирите от морето, без да спираме на сушата. Дъждобраните плъскаха на вятъра като знамена. Бях видял много сърби и руснаци – големи мъже, по-добре е да сте приятели! Чайките се смеят на шегата ми. Поне има някой с чувство за хумор на борда на „Аксин Естин“ (Достойно ест) тази сутрин. Подреждат се в линия, четат мислите ни, телеграфират ги помежду си и с вятъра, където отново се изгубват.

Мислите, казват отците, трябва да се контролират, за да живеем свят живот, живот достоен за задачата, която ни е поверена: да се очистим, да се подготвим за Христос. Музикантите умеят да се контролират, те са дисциплинирани, когато се упражняват, в способността си да свирят регулярно премерени тонове, не да ги оставят извън контрол, не да изпуснат нота, така че струната да вибрира шумно, безполезно. Те са очистени в интерпретацията си и за период от време влизат в друга реалност – за двадесет-тридесет минути може би нямат различни мисли от извивката на музиката в душите им, в пещерата на сърцата им, дом на толкова много чувства, тол-

кова много вървания, толкова много неизречени копнежни, отекващи в този малък мускул, изпомпващ кръв.

Чайките са като петолиние, пет линии от музика от ми до до (пета позиция), душата се издига все по-високо в непознатото, корабът все по-надолу покрай полуострова, оставя назад жената, изправила се на кея в застинало сбогуване.

Манастирът

„Великата Лавра“

Краят на деня е. Някои от монасите са навън в мекото време, говорейки с поклонниците. Бяхме пристигнали във Великата Лавра, първия манастир в йерархията, основан през 963 г. от св. Атанасий Атонски: типичното оградено със стени място; огромна църква, католикон, с красиви фрески от Теофан Критски, смътно видими на светлината от свещите; спалното помещение на отсрещната страна; и една по-малка църква. Останалата част от оградението е строителна площадка, много работа кии и тепърва предстои. И още развърляни пристройки и култивирани градини, предимно маслини и портокали.

Денят бе натоварен. Взехме минибус от пристанището Дафни до административната столица на Атон – Карейя. Пътят – на места павиран, на места с бетон, на места черен – през красива широколистна гора и отатък билото, което разсича полуострова като гръбнак.

Минибусът пристигна на малък площад в столи-

цата, приличен на арена, десет минибуса пръхтяха като бикове, готови да улучат пътя веднага щом като се събереше необходимият брой пътници. Шофьорите са запознати с маршрута, карат бързо, но знаят къде да намалят заради дупка или течащ поток. Пътуването от Карейя до Великата Лавра в югоизточния ъгъл на полуострова е твърде дълго, предимно покрай брега, след това изкачване. Планината Атон внезапно надвисва над главите.

Обикновеното посрещане с вода, кафе, ракия, локум, почивка, вечеря в пет, вечеря в шест и половина, връщане в църквата в седем, за да целунем мощите, сетне време навън преди да заключат портите в девет.

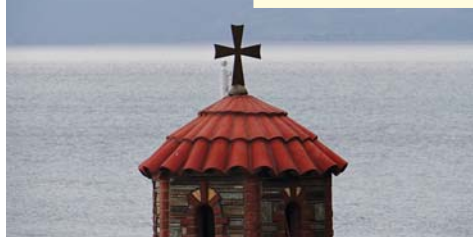
Друг свят. Монасите са като прилепи, движението е постоянно, лицата на Богородица и Младенеца са почти черни – като зениците на някои от монасите, не виждаш до края. За първи път забелязах голям степен часовник, който звънтеше по време на службата, после продължаваше да отбелязва времето, пространството между „тик“ и „так“ се разширяваше, сякаш съдържаше вечността. Свещите – изправени и падащи, мощите, някои от тях странно уханни, целуващ върха на черепите, както дете по главата; отиване до гроба на св. Атанасий в параклиса на свети Четирдесет мъченици.

Следва
Джонатан ДЪН

Превод от английски:
Цветанка ЕЛЕНКОВА

АТОНСКИ ДНЕВНИК

Времето като ковчег

София, Емил, който идва за първи път. Чудя се какво очаква – или може би той няма очаквания, не мисли за утре, още няма опит от Света Гора и не знае какво влияние ще има върху него. Много често онова, което очакваме и което реално се случва са толкова различни неща. Често страховете ни са по-лоши и възприятелността погрешни. И често каквото ни се случва се оказва твърде естествено и едновременно необичайно – обикновени хора на обикновено място край морето правят необикновени неща.

Картата на Атон се състои от двадесет точки, двадесетте манастира, но сетне разбираш, че има съ-

Сутринта преди да тръгнем от София, Емилиан ми разказа история от последното му посещение в българския манастир – как когато бил в столовата и отишъл да налее кана с вода за масата, без да забележи, вдигнал толкова много шум, докато пускал чешмата и пълнел каната, че привлякъл вниманието на един монах, който му казал: „Представи си, ако всички вдигахме такъв шум, колко шумно щеше да е. Трябва да славим Бога, Той дава водата, ние сме само Негови инструменти“.

Споменавайки за инструменти, ще пропусна урока си по китара. Напоследък изпитвах удоволствие от това да аком-

тове, или безбройните розови и сини цветя покрай пътя към Урануполи, където уплаших улична котка, която търсеше храна в боклукчийска кофа, и където гърците успяваха да превърнат и най-малкото кътче земя в малък Рай.

ДЕН ВТОРИ

Урануполи – Манастирът „Великата Лавра“

Загледан напред. На кораба. Под акомпанимента от крясъци на чайки. И мърморене на хора. Шумолене. Като на сухи листа. Чайките летят с темпото на кораба. В очакване на разговор или просто на храна. Чудя се какво виждат в нас, в тази група от синьо, сиво, черно-облечени мъже. Някои птици се разхождат нагоре-надолу във въздуха очакване. Други са застинали като скала, като носова фигура, макар корабът да се движи, така че всъщност въобще не са застинали. Само изглеждат така. Ветропито е, начупени вълни, но кора-

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2019 г.

1 година	30,00 лв.
6 месеца	15,00 лв.
3 месеца	7,50 лв.
ед. цена	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Гончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.